

РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ЕЛЕМЕНТАРНИХ КОНСТРУКТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Зенюк Діана Василівна

магістрантка Факультету
педагогічної освіти

Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Волинець Юлія Олександрівна

кандидат педагогічних наук,
старший викладач

кафедри дошкільної освіти
Факультету педагогічної освіти,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка, Україна

Основне завдання освіти підростаючого покоління в умовах сучасності полягає в забезпеченні ефективних умов формування творчої, активної й самостійної людини. Система освіти в Україні спрямована на всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства, її здібностей, талантів, формування цінностей і компетентностей, які сприятимуть успішній самореалізації здобувача освіти в мінливому світі. Проблема ролі ігрової діяльності у формуванні елементарних конструктивних навичок у дітей раннього віку буде завжди актуальною, оскільки конструювання є потужним засобом всебічного розвитку дитини. Воно є основою раннього інтелектуального розвитку, адже, конструюючи, дитина вчиться не тільки розрізняти зовнішні якості предмета або приклада (форму, розмір, структуру тощо), а й розвиває пізнавальні та практичні дії. Під час конструювання дитина, крім зорового сприйняття, дійсно, практично розбирає приклад на частини, а потім збирає їх в модель (так вона виконує і аналіз, і синтез в дії).

Період раннього дитинства є визначальним у становленні фізично та психічно здорової особистості. Здобуття якісної освіти залежить від фундаменту, який закладається у перші роки життя людини. Тому важливими є організація та проведення педагогами своєчасної освітньої роботи з наймолодшими дітьми [2, с. 62].

Особливе місце у всебічному розвитку дитини раннього віку займає ігрова діяльність.

Як зазначає М. Замелюк, все життя дитини дошкільного віку пронизане грою, тільки так вона готова розкритися світу і відкривати світ в собі. Важливим чинником у пробудженні допитливості та цілеспрямованого навчання дитини є

ігри. Коли дитина бере участь в ігровій діяльності, вона вчиться розпізнавати закономірності та досягати поставленої мети найефективнішим способом [3, с. 42]. Гра є провідною діяльністю дошкільного віку і одночасно найбільш значущим видом гри для психічного розвитку дітей, що дозволяє використовувати її в освітньому процесі як засіб навчання та розвитку дітей дошкільного віку [7, с. 456].

Я. Курінний слушно зауважує, що у грі розвиваються і виявляються такі новоутворення дошкільного дитинства, як: розвиток знаково-символічної функції, активної уяви; засвоєння структури самостійного виду діяльності; освоєння соціальної поведінки та засвоєння норм партнерської взаємодії; формування елементів довільної поведінки в процесі поступового оволодіння вмінням підпорядковувати свої бажання логіці дій і вимогам правил гри [5, с. 173]. На переконання дослідника, саме гра дозволяє дитині навчитися самостійно планувати, здійснювати та контролювати власну діяльність [5, с. 173].

Українська дослідниця Ю. Котелянець акцентує увагу на тому, що гра – один із найцікавіших видів людської діяльності, провідна діяльність дитини дошкільного віку, засіб її всебічного розвитку, важливий метод виховання. Дитяча гра – це діяльність, спрямована на орієнтування у фактичній і соціальній дійсності, в якій дитина відображає враження від своїх знань. Водночас гра є потужним засобом виховання підростаючої особистості, в якому, за словами К. Ушинського, реалізуються потреби природи людини [4, с. 31].

Як зазначає Г. Борин, під час ігрової діяльності дитина інтенсивно здобуває нові знання, уміння, навички, а розвиток моторики та мовлення під час активної художньо-конструктивної діяльності відкриває великі можливості для спілкування з однолітками, як правило, в ігровій формі [1, с. 73]. Серед усіх видів діяльності саме ігрова діяльність формує унікальні якості особистості дитини раннього віку: здатність до свободи вибору, автономність (самостійність, індивідуальність, почуття дорослішання, почуття нових можливостей), сприяє розвитку соціальної єдності (почуття «ми», товариськість, командний дух). Саме гра надає можливість врахувати власні життєві цілі та потреби, забезпечує зв'язок дитини з середовищем – предметним, соціальним, природним [2, с. 71].

Визначимо основні завдання ігрової діяльності. До основних завдань ігрової діяльності О. Дурманенко відносить такі, а саме:

1. Розвивати у дітей уміння користуватися предметами (іграшками), виконувати з ними дії та самостійно добирати іграшки для ігор; дотримуватись правил у рухливих і дидактичних іграх.

2. Розвивати вміння займатися грою.

3. Створити умови для розвитку найпростіших сюжетів.

4. Встановлювати дружнє, позитивне спілкування з однолітками під час елементарних спільних ігор – вміння грати не тільки поруч, а й з іншими дітьми: ділитися іграшками, не відбирати їх у дітей, не заважати під час гри, розвивати основи. спільноти, виховувати інтерес дітей до спільної діяльності.

5. Використовувати гру, щоб викликати позитивні емоції, радість і веселий настрій.

6. Підтримувати бажання імпровізувати та фантазувати.

7. Прищеплювати обережне поводження з іграшками, вчити складати їх і класти на місце.

8. Виробляти звичку доводити розпочату справу до кінця [2, с. 69].

Кожна дитина заслуговує на можливість грати протягом дошкільного віку для оптимального фізичного, інтелектуального, соціального та емоційного розвитку [6, с. 16].

Таким чином, особливе значення для розвитку дитини раннього віку мають ігри з будівельним матеріалом, які сприяють розвитку таких конструктивних навичок як: вміння грати з різноманітними конструкторами; навички орієнтування в просторі; здатність змінювати задану форму об'єкта відповідно до заданих умов тощо. До того ж ігри з будівельним матеріалом сприяють розвитку психічних функцій: мислення, пам'яті, уваги, уяви та активізують словниковий запас. Зацікавленість вихованців конструктивним матеріалом залежить від змісту і форм впровадження їх в освітній процес. Тільки комплексний підхід до організації ігрової взаємодії з дітьми раннього віку може сприяти повноцінному розвитку конструктивних навичок дошкільника. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні організаційно-методичних умов розвитку елементарних конструктивних навичок дітей третього року життя під час предметно-маніпулятивної діяльності.

Список літератури:

1. Борин Г. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2023. 540 с.
2. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку: навч.-метод. посіб. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2022. 182 с.
3. Замелюк М. І. Ігровий простір дитини дошкільного віку: місце і роль дорослого. *Академічні студії. Серія «Педагогіка*. 2021. Вип. 2. С. 42-46.
4. Котелянець Ю. С. Гра як засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку. *Стратегії розвитку дошкільної освіти в умовах сьогодення: збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції 17 травня 2023 р.* Кропивницький: ФОП Піскова МА, 2023. С. 31-34.
5. Курінний Я. Вплив гри на особистісне становлення дитини-дошкільника. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2023. №. 1 (103). С. 165-173.
6. San N., Myint A., Cherry Z. Using play to improve the social and emotional development of preschool children. *Southeast Asia Early Childhood Journal*, Vol. 10 (2), 2021. Pp. 16-35. DOI:10.37134/saecj.vol10.2.2.2021
7. Sukhikh V. L., Gavrilova M. N., Ivenskaya P. R. The influence of pretend play on the cognitive and emotional development of children 3-4 years old. *Perspectives of science and education*. 2024. Vol. 67(1). Pp. 456-469. DOI:10.32744/pse.2024.1.25.